

FEDERACIÓ DE
COOPERATIVES
AGRÀRIES
DE CATALUNYA

PROPOSTES DEL
COOPERATIVISME
AGRARI PER A
LA REACTIVACIÓ
ECONÒMICA I SOCIAL

COOPERATIVISME AGRARI

El cooperativisme agrari té una llarga trajectòria al nostre país. Neix a final del segle XIX, com a resposta de la pagesia a la progressiva penetració de l'economia de mercat i amb la finalitat de garantir la producció i la comercialització conjunta de les seves produccions.

Un 30% d'aquestes entitats associatives daten de fa un segle i les més antigues ja han celebrat el 125è aniversari. Aquest alt índex de longevitat posa de manifest l'encert d'un model que dóna resposta a les necessitats econòmiques, socials i d'equilibri territorial del país.

Les cooperatives agràries són empreses que, sota els principis cooperatius, agrupen els agricultors i ramaders -que en són socis i propietaris- i aglutinen bona part de la producció agroalimentària de Catalunya.

Produeixen, elaboren i comercialitzen aliments de proximitat al temps que enforteixen el teixit agroindustrial, generen ocupació de qualitat, promouen la riquesa econòmica, vetllen per la sostenibilitat mediambiental i afavoreixen la integració social a àmplies zones rurals.

Són empreses arrelades al territori. Els beneficis que obtenen reverteixen en els seus socis i sòcies i, per extensió, en la millora econòmica i social del món rural.

Segons dades [Anuari socioeconòmic de les cooperatives agràries de Catalunya 2020](#), que elaborem cada any amb les dades que ens fan arribar les nostres associades, la xifra de negoci del conjunt se situa en uns 1.600 milions d'euros anuals. La creació de llocs de treball se situa en unes 4.200 persones, d'aquestes un 48% són dones, i tenim més de 30.000 socis productors vinculats a les nostres empreses.

Les cooperatives sòcies representen el 34% del total de la producció final agrària de Catalunya (55% del sector agrícola i 23% del ramader) i els preus comercialitzats per aquestes empreses tendeixen a ser superiors a la mitjana d'operadors.

3 característiques que ens diferencien del cooperativisme agrari d'altres zones

diversitat

No hi ha un únic model empresarial de cooperativa agrària. A Catalunya, conviuen cooperatives d'àmbit més local que concentren la producció i ofereixen serveis a les persones associades, amb cooperatives de gran dimensió que aposten per la comercialització i la internacionalització dels seus productes.

Aquesta és la riquesa de les nostres cooperatives, cada empresa ha de poder triar la fórmula que millor s'adapti a la seva realitat i la faci més competitiva en el mercat.

multi sectorialitat

Tenim una gran **diversitat productiva**: oli, vi, fruita i horta, arròs, ramaderia, llet, fruita seca, planta viva, conreus herbacis i farratges, pinsos... Això ens permet proveir de múltiples productes de qualitat i de proximitat al consumidor.

multi funcionalitat

Les cooperatives agràries van més enllà d'estrictament la funció productiva i ofereixen diversos serveis a les persones associades i a l'entorn rural. En aquest sentit tenim seccions de subministraments que ofereixen adobs, fitosanitaris, llavors, planter, carburants... les agrobotigues, els locals socials, les seccions de crèdit... que es van adaptant a les necessitats dels socis i el territori.

IMPACTE DE LA COVID-19 A LES COOPERATIVES AGRÀRIES

Sector essencial durant la pandèmia

El sector agroalimentari no ha deixat d'estar actiu des del principi de la pandèmia originada per la COVID-19, ja que la seva activitat és, per naturalesa, essencial en qualsevol societat. Aquest caràcter bàsic li ha permès continuar la seva activitat sense limitacions molt rellevants per part de les autoritats, tot i que, lògicament, en un nou entorn molt incert i amb força entrebancs. Això ha permès assegurar el subministrament d'aliments al conjunt de la població sense trencar, en cap cas, la continuïtat entre les diferents etapes de la cadena agroalimentària.

La pandèmia originada per la COVID-19 està suposant i suposarà canvis importants en la nostra societat que, directament o indirecta, també afectaran al nostre sector agroalimentari.

Nou context per al sector agroalimentari

Escenari de recessió econòmica a escala mundial.

L'aturada de l'activitat econòmica en nombrosos sectors suposa una desacceleració de l'economia molt dràstica i de gran magnitud. Aquesta situació té impacte no només sobre el mercat del treball i la societat en general, sinó també sobre les diferents administracions.

Canvis bruscos i de gran impacte en el consum alimentari o en determinats productes agraris. En els primers moments del confinament el consum es va disparar sobretot en productes de primera necessitat que es van acaparar davant un eventual risc de trencament de la cadena de subministrament. Posteriorment, un cop esvaïda aquesta por, el consum es va adaptar al nou entorn: increment del pes del consum domèstic en el conjunt de la despesa alimentària, canvis en les pautes de l'alimentació en l'àmbit de les llars, pèrdua absoluta del consum al canal HORECA i dels canals de comercialització de planta viva i procés de "commoditització" del consum alimentari en un context de recessió en què una gran part de llars pateixen dificultats econòmiques, fet que implica que aquells productes de major valor afegit tinguin una disminució severa de la demanda.

Sobrecostos per l'aplicació de mesures de seguretat i de prevenció de riscos. El sector agroalimentari no s'ha aturat, però segueix actiu assumint uns costos molt importants en les diferents baules de la cadena alimentària (explotació agrària, indústria de transformació i distribució) com a conseqüència de les mesures de seguretat i prevenció que s'han d'aplicar.

Algunes dificultats logístiques. A més d'algunes limitacions puntuals en el comerç intracomunitari, hi ha diverses dificultats operatives (menor disponibilitat de contenidors, menys personal en determinats ports...) que poden suposar, un cop més, uns majors costos d'operació.

No cal oblidar, a més, que aquests impactes generals sovint se superposen amb situacions d'enorme dificultat de caràcter conjuntural o estructural en determinats sectors agroalimentaris.

En aquest escenari, proposem diferents plantejaments a dur a terme

PROPOSTES TRANSVERSALS DEL COOPERATIVISME AGRARI

interlocució i visualització

- Reivindicar el caràcter estratègic de l'alimentació i del sector agrari per a la societat i fomentar el consum de producte de proximitat. Considerem que aquesta és una oportunitat única que no es pot desaprofitar per transmetre aquest missatge a la societat.
- Obrir un procés de concertació amb les diferents administracions implicades per assegurar la representació del sector en aquells organismes amb incidència en les cooperatives agràries.
- Interlocució amb el sector per recollir les mesures necessàries per al cooperativisme en els Plans de Xoc que es desenvolupin. Concertació amb el sector de les polítiques a impulsar i de la Comissió per a l'elaboració del Pla per a la reactivació econòmica i protecció social (CORECO). Pressupost per a desenvolupar-ho i simplificació administrativa.
- Reforçar el valor afegit del cooperativisme mitjançant la difusió de la fórmula cooperativa a les universitats, escoles agràries de Catalunya i escoles d'educació primària.
- Impuls de la interlocució amb el sector agrari en les iniciatives en curs. L'objectiu hauria de ser reforçar tots els canals d'interlocució amb l'Administració. Tenim grans reptes als quals cal donar resposta, com el desplegament de la Llei d'espais agraris, el Pla estratègic de l'Alimentació o l'impuls al projecte de regadiu Xerta-Sénia, que no poden aturar-se a causa de la situació actual.
- Potenciar l'Observatori del Cooperativisme Agrari Català com un element de monitoratge del sector i de seguiment de la implantació del Pla Marc.

mesures econòmiques

- Pressupost del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació (DARP). La situació que ja estem vivint actualment en molts sectors agroalimentaris és molt complexa i necessita d'instruments i pressupostos extraordinaris per part del DARP.

Atesa la conjuntura futura, que obliga les administracions públiques a dur a terme plans d'inversió per regenerar l'activitat econòmica, cal contemplar les cooperatives agràries com agents privats que poden col·laborar en l'execució de projectes d'inversió de caire públic – privat. El caràcter social i territorial de les cooperatives les situa en una posició essencial per a les administracions que gestionen l'activitat econòmica al territori. Per tant, demanem que se les contempli en tots els plans que es programin des del Govern de la Generalitat aprofitant recursos europeus, estatals i propis.

- Finançament al sector agrari i agroalimentari afectat. Hi ha una diversitat d'instruments de suport financer, tant a nivell espanyol com català, que dificulten la possibilitat de tenir una visió clara de les oportunitats per al sector agroalimentari. A més, sectorialment, a la pràctica, s'estan oferint solucions diverses amb condicions diferents no necessàriament relacionades amb l'afectació de la pandèmia. També podria ser interessant disposar d'un cercador únic que clarifiqués aquestes opcions.

Igualar les condicions quant a tipus aplicables i de les condicions d'aval públics en les línies de finançament gestionades per l'institut Català de Finances. Cal tenir en compte que cada conselleria va publicant línies pròpies amb condicions diferents.

Facilitar operacions de refinançament en el cas de cooperatives que ho necessitin.

 Pla de digitalització del medi rural. El moment actual ha accelerat la implantació d'instruments i possibilitats en l'àmbit de la digitalització per a les empreses i el conjunt de la ciutadania, i consegüentment també per a l'entorn rural. Aquesta situació ha fet aflorar dèficits en infraestructures en determinats àmbits que poden suposar una doble velocitat en el seu desenvolupament. Demanem, per tant, que s'analitzin aquestes situacions i s'aposti per reivindicar la necessitat d'impulsar la digitalització per al conjunt del territori.

 Potenciar la intercooperació entre cooperatives. Actualment el cooperativisme agrari compta amb els ajuts per al foment de la millora de la competitivitat de les cooperatives i altres entitats associatives agràries del DARP i, darrerament, s'han impulsat des del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Projectes Singulares per incidir en la intercooperació. Cal coordinar i promoure ajuts complementaris a aquestes línies per part dels diferents departaments de la Generalitat, per seguir fomentant la competitivitat del sector.

 Digitalització del registre de cooperatives. Considerem imprescindible integrar, a la seu electrònica i a la finestreta única empresarial, tots els tràmits als quals es troben subjectes les cooperatives, especialment aquells vinculats al Registre de cooperatives.

 Prioritzar la participació del cooperativisme agrari en projectes de R+D+I tant per la seva capacitat de disseminació dels resultats, com pel potencial de convertir els projectes en llocs de treball i generar activitat econòmica al territori.

 Moratòria del pagament de préstecs de les cooperatives que tinguin davallades importants de vendes (molt condicionat pel canal de comercialització o el sector de producció en què estiguin operant) o hagin hagut d'aplicar ERTO.

 Avançar el màxim possible el pagament dels futurs ajuts de la Política Agrària Comunitària. L'allargament excepcional del termini de sol·licitud no ha d'implicar que s'endarrereixin els pagaments d'aquests ajuts en moments en què disposar de liquiditat és molt important per a les explotacions del conjunt dels sectors.

mesures enfortiment estructura social

- **Foment incorporació nous socis.** Establir ajuts econòmics per finançar les aportacions a capital o a reserves per facilitar la incorporació de socis i sòcies al cooperativisme agrari.
- **Foment de la incorporació de joves a les cooperatives:** recursos per establir un pla d'acollida, assessorament i tutoratge i promoció del banc de terres.
- **Foment de polítiques de gènere en el sector.** Promoure la visualització de la dona en el cooperativisme agrari i impulsar el seu accés als òrgans rectors.
- **Millorar la professionalització del cooperativisme agrari.** Finançament suficient per a la implantació de plans de formació.

comercialització i promoció del producte cooperatiu

- Fomentar els instruments específics de suport públic per a la internacionalització de l'empresa cooperativa.
- Promocionar el consum de producte cooperatiu, de proximitat i km 0.
- Potenciació dels sistemes de comerç electrònic a les cooperatives. Des de la Federació estem impulsant una plataforma per fomentar la participació de les cooperatives en la venda directa al consumidor. Essent conscients que no és la solució a la disminució del consum de determinats sectors, creiem que és una aposta de futur per acostar-nos més a la ciutadania i posicionar-nos davant un probable creixement de la venda en línia. Demanem la complicitat del conjunt del Govern a l'hora de disposar d'instruments de suport complementaris.
- Beneficis fiscals pels punts de venda a consumidor de producte de proximitat i/o producte amb distintius de qualitat: DOP, IGP, DO catalanes i fomentar la comercialització dels productes cooperatius al gran públic mitjançant la subscripció d'acords generals amb la gran distribució.
- Millorar les relacions institucionals entre les cooperatives i els organismes especialitzats en el foment del comerç exterior (PRODECA, ACCIÓ, cambres de comerç...).

Algunes d'aquestes mesures ja estan contemplades en el document de [Reflexió estratègica Pla Marc del Cooperativisme Agrari](#) i/o en el [Pla de recuperació del Cooperativisme](#) que ha elaborat la Confederació de Cooperatives de Catalunya, de la qual les cooperatives agràries formem part

FEDERACIÓ DE
COOPERATIVES
AGRÀRIES
DE CATALUNYA

www.cooperativesagraries.cat

@coopagrariesCAT

@cooperativesagrariesCAT | @TastaCoop

@tastacoop

Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya

@coopagrariesCAT